

اخبار گیلان در مطبوعات عصر قاجار

جلد اول

به کوشش
رضا نوزاد

اخبار گیلان
در مطبوعات عصر قاجار
(جلد نخست)

به کوشش
رضا نوزاد

سرشناسه: نوزاد، رضا ۱۳۳۷.
 عنوان و پدیدآور: اخبار گیلان در مطبوعات عصر قاجار
 به کوشش: رضا نوزاد
 مشخصات نشر: رشت: فرهنگ ایلیا، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری: ۳ ج.
 شابک: دوره ۴-۱۹۰-۴۵۶-۱؛ ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۴۵۷-۱؛ ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۴۵۷-۱
 ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۴۵۷-۱؛ ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۴۵۷-۱
 موضوع: مطبوعات -- ایران -- گیلان -- تاریخ.
 موضوع: روزنامه نگاری -- ایران -- گیلان -- تاریخ.
 موضوع: گیلان -- اوضاع اجتماعی -- قرن ۱۳ ق. -- پوشش مطبوعاتی.
 موضوع: ایران -- تاریخ -- قاجاریان -- ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ ق. -- اسناد و مدارک.
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۸۷۹۵ ی ۹ الف / PN ۵۴۴۹.
 رده بندی دیویی: ۷۹ / ۵۵۲۳.
 شماره کتابخانه ملی: ۴۱۳۷۱۹۲.

- اخبار گیلان در مطبوعات عصر قاجار (ج ۱)
- به کوشش: رضا نوزاد
- چاپ نخست: ۱۳۹۵ ● شمارگان: هزار نسخه ● شماره ی نشر: ۵۵۳
- نسخه پردازی و آماده سازی: کارگاه نشر فرهنگ ایلیا
- همه ی حقوق این کتاب محفوظ است.
- شابک دوره: ۴-۱۹۰-۴۵۶-۱؛ ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۴۵۷-۱؛ ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۴۵۷-۱
- نشر فرهنگ ایلیا؛ رشت، خیابان آزادگان، جنب دبیرستان دکتر بهشتی،
 (خ صفایی)، خیابان حاتم، شماره ۴۹
- تلفن: ۳۳۳۴۴۷۳۳ ۳۳۳۴۴۷۳۲ ۰۱۳ - ۳۳۳۲۱۸۲۸ دورنگار: ۰۱۳ - ۳۳۳۲۱۸۲۸
- Email: nashreilia@yahoo.com www.farhang-eilia.ir

فهرست مطالب

۷.....	یادداشت حوزه‌ی هنری گیلان
۹.....	یادداشت گردآورنده
۱۳.....	روزنامه‌ی وقایع اتفاقیه
۷۷.....	روزنامه دولت علیه ایران
۱۶۱.....	روزنامه دولتی
۱۶۷.....	روزنامه‌ی دولت علیه ایران
۱۹۷.....	روزنامه ایران
۴۴۷.....	روزنامه ایران سلطانی
۵۳۹.....	نمایه

یادداشت حوزه‌ی هنری گیلان

آگاهی از اخبار وقایع گذشته مستلزم جست‌وجو در میان اسناد و اوراق برجای مانده و رصد دقیق آن‌ها است. گاه سطری از آنچه در مطبوعات گذشته چاپ شده، می‌تواند راهگشای یک نکته‌ی مبهم تاریخی یا نمایانگر گوشه‌ای از تاریخ مغفول‌مانده‌ی هر سرزمینی باشد. در این میان آنچه از میان سطرهای مطبوعات تاریخی بیرون کشیده می‌شود، یکی از معتبرترین منابع دست اول است که بخش مهمی از مآخذ و منابع پژوهش‌ها و تحقیقات تاریخی را دربر می‌گیرد. اما جست‌وجو در شماره‌های متعدد مطبوعات برجای مانده و استخراج دقیق و موضوعی اطلاعات مورد نیاز، کاری دشوار و مستلزم دقت و باریک‌بینی است. در کنار این همه، اشراف پژوهشگر به موضوع مورد مطالعه و تاریخ نشر مطبوعات، عامل مهم دیگری است که دشواری جست‌وجو در این موضوع را دوچندان می‌کند.

حوزه‌ی هنری گیلان در کنار پروژه‌ی بازنشر مطبوعات تاریخی گیلان که نخستین مجلد آن با انتشار نشریه‌ی «فروغ» به مدیریت زنده‌یاد ابراهیم فخراپی آغاز شد و به‌زودی با بازنشر نشریاتی دیگر ادامه خواهد یافت، مجموعه‌ی حاضر را ارائه می‌کند.

پژوهشگر فرهیخته‌ی گیلانی؛ رضا نوزاد، در این کتاب با تلاشی ستودنی کوشیده است از میان هزاران برگ اوراق مطبوعات تاریخی عصر قاجار که در خارج از گیلان منتشر شده است، آن‌بخش از وقایعی را که مربوط به سرزمین گیلان است استخراج کند تا منبعی مستند و دقیق فراروی پژوهشگران و علاقه‌مندان تتبع در تاریخ گیلان قرار دهد و آنان را برای یافتن اخبار گیلان، از جست‌وجو در میان اوراق بی‌شمار مطبوعات عصر قاجار بی‌نیاز سازد.

حوزه‌ی هنری گیلان ضمن ارج‌گذاری به تلاش این پژوهشگر ارجمند، این اثر را به تمامی علاقه‌مندان تاریخ و فرهنگ گیلان تقدیم می‌کند.

تقدیم به یار و یاورم
تابنده لاکانی
که آموخته عشق است

یادداشت گردآورنده

روزنامه‌ها تاریخ گویای زمان خود بوده و هستند. تاریخی که در بسیاری موارد در کتاب‌ها راه نمی‌یابند ولی گره‌گشای طیف وسیعی از معضلات و گره‌های تاریخی هستند. با تمام فشارها و سانسورهایی که از پیدایش روزنامه در ایران گریبانگیر آن شده بار هم خوشبختانه روزنامه‌نگاران شجاع و نکته‌دان با انواع و اقسام ترفندهای ویژه خود پیام‌رسانی نموده و همگان را در جریان درست وقایع قرار می‌دهند.

در کتابی که پیش رو دارید، اخبار و وقایع گیلان از ابتدای تاسیس روزنامه در ایران تا سال‌های پر تپش انقلاب مشروطیت از روزنامه‌های مختلف گردآوری گردید است، بسیاری از این وقایع و اخبار را می‌توان با توجه به کتاب‌های مرجع تفسیر نمود و شرح و بسط داد؛ می‌توان خادم و خائن را معرفی کرد؛ شهرها، محل‌ها و حتی عمارات را می‌توان مورد بازبینی قرار داد و مکان کنونی‌شان را تعیین نمود و... اما سعی نمودم در متن روزنامه‌ها دست نبرده و تعلیقاتی بر متن ننویسم زیرا در مورد هر خبر چند سطری، می‌توانم صفحه‌ها قلمی نمود و شاهد مثال‌هایی از کتاب‌ها و منابع موجود آورد و این باعث می‌شد که حجم کتاب حداقل به سه برابر حجم فعلی برسد و شاید برای محققین کاری باعث می‌بود.

بسیاری از مطالب این گردآمده ممکن است تکراری به نظر آید چون در روزنامه‌های مختلف ولی همزمان به چاپ رسیده‌اند. هیچ‌کدام را حذف نکردم چون ممکن است خواننده و محقق، با یک جمله که در روزنامه‌ای آمده و در دیگر روزنامه‌ها نیامده است به مطالب مهمی دست یابد و به لایه‌های زیرین خبر برسد.

تعداد زیادی از روزنامه‌ها با چاپ سنگی به چاپ می‌رسیدند که خواندن و بازنویسی را بسیار مشکل و در بعضی مواقع به زجر تبدیل می‌کرد و حتی نمونه‌های چاپی نیز در بسیاری موارد همین مشکل را داشت، سختی‌ها را به جان خریدم تا محققین وقایع گیلان در یک برهه زمانی از جستجو در نشریات و اتلاف وقت برکنار ماند؛ اگر این رنج پذیرفته آید من به اجر و مزد معنوی خویش دست یافته‌ام.

گردآمده فوق می‌توانست و باید مطبوعات خیلی بیشتر از این را در بر می‌گرفت. روزنامه مجلس و حبل‌المتین کلکته از اهم این روزنامه‌ها بودند ولی این دو و خصوصاً روزنامه مجلس، خودکاری بسیار دقیق و زمانی طولانی را می‌طلبیدند، به امید آن که روزنامه‌های بیشتری مورد بازخوانی و استخراج درآیند. کتاب فوق که نام «اخبار گیلان در روزنامه‌های عصر قاجار» را بر خود گرفته است در صفحاتی اندک، به روزهای پس از قاجار و چندین صفحه تا نهضت جنگل نیز پرداخته و این به دلیل استمرار چاپ روزنامه بوده، نخواستم تا جایی که مقدوراتم اجازه می‌داد ناخوانده‌ای از صفحات روزنامه‌های ذکر شده را در کتاب نیاورم. دورترین تاریخ در مجموعه حاضر مربوط به روزنامه وقایع اتفاقیه به تاریخ جمعه یازدهم ربیع‌الثانی ۱۲۶۷ و نزدیک‌ترین تاریخ از روزنامه چهره‌نما مورخ پانزدهم شعبان ۱۳۴۵ می‌باشد.

این مجموعه نمی‌توانست به سرانجام برسد اگر چاپ دوباره روزنامه‌های عصر قاجار توسط کتابخانه مجلس، کتابخانه ملی، دانشگاه تهران و... و لوح‌های

مربوط به این روزنامه‌ها که توسط کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، لوح اول در ۱۴ سی دی شامل روزنامه‌های تا سال ۱۳۲۵ قمری برابر ۱۲۸۵ شمسی شامل ۵۸ عنوان روزنامه، لوح دوم در ۵ دی وی شامل ۳۲ عنوان و لوح سوم در یک دی وی شامل ۳۷ عنوان نشریه - که بعضی عناوین تکراری نیز در میان لوح‌های فوق دیده می‌شود - تکثیر و در اختیار علاقمندان قرار نمی‌گرفت.

چاپ کتاب حاضر را مدیون دوست عزیز آقای هادی میرزائزاد موحد مدیر موفق انتشارات فرهنگ ایلیا و حوزه هنری گیلان و دست‌اندرکاران آن می‌دانم زیرا در این وانفسای چاپ و نشر کتاب، کمر همت بسته‌اند و آثار ارزشمندی به جامعه کتاب‌خوان عرضه کرده و می‌کنند.

(شماره اول)

(سال چهارم و پنجم)

(شماره یک)

این روزنامه در تهران منتشر می‌گردد
از روز یکشنبه اول فروردین هر سال
به یک کمره توزیع می‌گردد

پست و تلگراف در تهران و سایر شهرات
از طریق پست و تلگراف می‌گردد
به تهران و سایر شهرات می‌گردد
به تهران و سایر شهرات می‌گردد
به تهران و سایر شهرات می‌گردد

دولت ایران اسلام

مجلس شورای ملی
وزارت معارف و اوقاف و صنایع
مجلس شورای ملی
وزارت معارف و اوقاف و صنایع
مجلس شورای ملی
وزارت معارف و اوقاف و صنایع
مجلس شورای ملی
وزارت معارف و اوقاف و صنایع

روزنامه ایران

۱۳۰۴

۲۰۰۲

پایان نهمین روز و پنجمین شماره از این روزنامه

آخبار داخله و ممالک محترمه

در این روزنامه به اخبار داخله و ممالک محترمه و اخبار خارجی و اقتصادی و اجتماعی و علمی و ادبی و هنری و ورزشی و تفریحی و غیره پرداخته می‌گردد. این روزنامه به زبان فارسی و به خط نستعلیق و به اندازه یک برگ و به قیمت یک ریال در هر روز منتشر می‌گردد. این روزنامه به شماره ۲۰۰۲ و در سال ۱۳۰۴ خورشیدی منتشر می‌گردد.

روزنامه ایران

آخبار داخله و ممالک محترمه و اخبار خارجی و اقتصادی و اجتماعی و علمی و ادبی و هنری و ورزشی و تفریحی و غیره

روزنامه‌ی وقایع اتفاقیه

سومین روزنامه ایران و نخستین روزنامه رسمی دولت ایران
به دستور امیرکبیر و زیر نظر او منتشر می‌شد
آغاز انتشار: جمعه ۱۷ ربیع‌الثانی ۱۲۶۷ برابر با ۱۸ بهمن ۱۲۲۹ خورشیدی
۴۷۱ شماره از آن منتشر شده است.
محل نشر: تهران.

شماره ۱ / جمعه ۵ ربیع‌الثانی ۱۲۶۷

قرار جدیدی که اولیای دولت قاهر گذاشته‌اند این است که در اول ماه و پانزدهم، چاپارها از دارالخلافه به ممالک ذیل: آذربایجان، فارس، رشت، کرمان، استرآباد، مازندران، خراسان، کرمانشاهان بروند و در چهارم و بیست و نهم وارد شوند، مگر کرمان، چون که دور است، ماهی یک چاپار در پنجم می‌رود.

شماره ۲ / جمعه ۱۱ ربیع‌الثانی ۱۲۶۷

چون به کرات از آینده و رونده، مسموع اولیای دولت علیه شده بود که در

محال فومن من اعمال گیلان، ستم شریکی در تقسیم مالیات آنجاست که باعث شکستگی و خرابی بعضی دهات شده است، لهذا محض ملاحظه رفاه و آسودگی رعیت، عالیجاه میرزا زین العابدین تبریزی را مأمور فرمودند که رفته، از روی دقت رسیدگی نموده، مالیات آنجا را تعدیل نماید که رفع ستم شریکی شود و هر جا درخور گنجایش خود، مالیات دیوانی را ادا نماید.

از آنجا که در سنوۃ ماضیه، از گیلان عموماً صادرات بسیار که اضافه بر مالیات می شد حکام و مباشرین می گرفتند و باین واسطه رعایا همیشه پریشان و بی سامان بودند از ابتدای هذه السنه، اولیای دولت قرار دادند که زیاده از تومانی یک هزار و پانصد دینار صادر، که صرف مخارج ولایتی و حاکم و مترددین می شود از اهالی گیلان و همچنین از اهالی طالش، که ابواب جمع حکومتی گیلان هستند، زیاده از یک هزار دینار نشود. عالیجاه میرزا زین العابدین که مأمور آن صفحات شد، حکم نمودند که رسیدگی کند و از رعیت تحقیق نماید از این زیاده اگر از رعیت گرفته باشند، مشخص نماید و ابلاغ این حکم را بعموم اهالی گیلان و طالش نماید که زیاده از مبلغ مسطور صادر ندهند تا موجب رفاه و آسایش بوده، در مهدامان استراحت جویند و مشغول کسب و رعیتی خود باشند که انشاء الله روز بروز آباد و دایر شود.

شماره ۸ / جمعه ۲۴ جمادی الاول ۱۲۶۷

از قراریکه از گیلان این اوقات نوشته اند در لنگرود به قدر هفتاد خانه آتش گرفته و خانه های منجم باشی هم جزو آنها بوده و بیست و چهار نفر هم سوخته اند، که هشت نفر از آنها فوت شده و مابقی هنوز حیوة داشته اند.

قطران بجهت مصارف توپخانه، اول از مملکت روس از راه انزلی می‌آوردند و کمی هم در این دولت علیه ساخته می‌شد. در این اوقات که چندیست از مملکت روس قدغن شد نیاورند، در رحمت‌آباد گیلان خوب و زیاده از قدر کفایت ساخته و می‌سازند.

شماره ۲۱ / پنج‌شنبه ۲۶ شعبان ۱۲۶۷

از اتفاقات غریبه گاهی بعضی جاهای دنیا دیده شده است از جمله در روزنامه رشت نوشته‌اند که گاوی آبستن بوده وضع حملش نمی‌شده صاحبش به توهم این‌که مبادا گاو بمیرد زببحش نموده و شکمش را شکافته بود گوساله‌ای بیرون آمده که دو سر داشته، یکی بزرگتر و دیگری فی‌الجمله کوچکتر تا گردن که چسبیده به شانه است دو تا بوده و دست و پا و سینه و شکم موافق قاعده یکی و دم باز دو تا. تا سه روز ازدحام خلق به تماشای او می‌شده، پس از آن داکتر شلمر حکیم صاحب فرنگی، که نوکر دولت علیه ایران و متوقف در شهر رشت می‌باشد، گوساله را گرفته که تشریح نماید و الآن در نزد اوست و مشغول تشریح آن است.

شماره ۲۲ / پنج‌شنبه ۳ رمضان ۱۲۶۷

میرزا ابوالقاسم آبله‌کوب که مأمور توقف گیلان گردیده بود، از قراری که نوشته بودند مأمور آبله‌کوبی اطفال بود و در اول اهل آنجا احتراز از این معنی داشته‌اند. بعد از آن‌که به وضوح پیوست که این آبله‌کوبی بسیار مفید است، تمامی اهل شهر در کمال رغبت و میل اطفال خود را می‌آوردند و آبله می‌کوبند و در مدت پانزده روز، زیاده از شصت نفر طفل را آبله‌کوبیده‌اند که همگی صحیح و سالم آبله در آورده و خوب شدند.

شماره ۲۵ / پنج‌شنبه ۲۴ رمضان ۱۲۶۷

جمعی فعله و بنا در گیلان مشغول ساختن سردر تکیه‌ی حسینیّه بجهت مقرب‌الخاقان عیسی‌خان حاکم گیلان بوده‌اند، سردر مزبور هنوز تمام نشده خراب شده و چهار پنج نفر عمه در زیر خرابی مجروح شده‌اند، اما کسی تلف نشده بوده است.

در روزنامه‌ی انزلی نوشته‌اند که در بیست و یکم شهر شعبان، سه ساعت از شب گذشته، خانه ابراهیم‌نامی ارمنی در انزلی آتش گرفت توپچیان و تفنگچیان را فرستادند و آتش را خاموش کردند. سرحدارخان که حاکم انزلیست هرچه تفحص نمود که بداند چگونه آتش گرفته، معلوم نشد و از این‌که باد نبوده است به خانه‌های دیگر سرایت نکرده است و الا چون‌که خانه‌های آنجا کلاً از نی است، دور نبود که همه‌ی خانه‌های آنجا آتش بگیرد.

شماره ۲۸ / پنج‌شنبه ۱۶ شوال ۱۲۶۷

گیلان: برحسب حکم امنای دولت علیه، چند وقت پیش از این عالیجاه میرزا محمدعلی‌مباشر امور دول خارجه، از رشت به انزلی آمده و نوکر مأمور آن سرحد را سان دیده است.

چندی پیش از این، کاغذ از گیلان به مباشرین روزنامه رسیده بود و تشویش داشتند که بعضی از حاصل آنجاها به سبب نیامدن باران خراب و خشک بشود، خصوص شلتوک لاهیجان و فومن و گسگر و رشت و منتظر آمدن خبر ثانی از آنجا می‌باشند که انشاءالله بلکه بارندگی و رفع خشکی از آن ولایت و پریشانی از رعیت آنجا شده باشد.

شماره ۳۲ / پنج‌شنبه ۱۴ ذی‌قعدة ۱۲۶۷

در خصوص ابریشم گیلان سابقاً می‌گفتند که امسال مثل سال‌های سابق نیامده است، اما حال از قراریکه معلوم می‌شود کمتر از سال‌های دیگر نیامده است و از این قرار است:

باب دریایی	باب تاجر	باب شعریاف
هفت تومان تا هشت تومان	دوازده تومان	چهارده تومان

شماره ۳۶ / پنج‌شنبه ۱۳ ذیحجه ۱۲۶۷

از قراری که در روزنامه گیلان نوشته بودند، در روز پنج‌شنبه چهاردهم ذیقعدة دو ساعت به غروب مانده، در انزلی خانه‌ی میرزاغفار، آجودان توپخانه‌ی مبارکه که در پشت توپخانه بوده آتش گرفته با شش خانه‌ی دیگر که در جنب او بوده سوخته، به طوری که هرچه در آن‌ها بوده سوخته و تلف گردیده است. قورخانه‌چیان و توپچیان و تفنگچیان ریخته و آتش را خاموش کرده‌اند و بحمدالله به قورخانه نرسیده و کسی تلف نشده، چند نفر توپچی و قورخانه‌چی دستشان قدری سوخته بود اما خوب شده‌اند.

شماره ۴۲ / پنج‌شنبه ۲۶ محرم ۱۲۶۸

در ایام عاشورا در تکیه‌ی جدیدالبنا‌ی مقرب‌الخا‌ن عیسی‌خان حاکم گیلان، در وقتی که مجلس تعزیه در میان بوده است، اسبی از صدای کرنای و طبل و شیپور رم کرده بر روی زنان و اطفال افتاده است، از کثرت خلق دست و پایش به زمین نرسیده، به پهلوان افتاده و بعد از آن راست شده و بر روی زمین میدان تکیه، خیز کرده است و به هیچ‌وجه آسیبی و صدمه‌ای به زنی یا کودکی نرسانده است.

شماره ۵۷ / پنج‌شنبه ۱۲ جمادی‌الاول ۱۲۶۸

نواب حشمة‌الدوله این اوقات دیوان‌بینی‌گری آذربایجان را به عالی‌جاه میرزا صادق رشتی محول کرده، قرار داده‌اند که هر روز با عالی‌جاهان حاجی میرزا کاظم امین رعیت و آقا صادق کدخدا در دیوانخانه نشسته، مطالب و عرایض مردم را به صوابدید عالی‌جاه قنبرعلیخان فهرست کرده، اول به مقرب‌الخاقان وزیر نظام نشان داده، بعد به ملاحظه نواب شاهزاده برسانند تا بدانچه مقتضای عدل و انصاف است حکم کنند.

شماره ۵۹ / پنج‌شنبه ۲۶ جمادی‌الاول ۱۲۶۸

بعضی از صنایع که سابقاً در مملکت ایران نبود، در این روزها به هم رسیده و الحق بسیار خوب ترقی کرده است و اجناس و اشیائی که پیشتر از ممالک بعیده می‌آوردند، حال در خود این ولایت بعمل می‌آید. از جمله به اهتمام عالی‌جاه میرزا علی‌اکبر سرهنگ قورخانه مبارکه، قطران خوب و فراوان در رحمت‌آباد گیلان می‌سازند و به قورخانه مبارکه بجهة مصارف عراده توپ می‌آورند و همچنین آهن، از معدن ماسوله گیلان خوب بعمل آورده‌اند که در نرمی و چکش‌گیری کمال امتیاز را دارد، به قورخانه دارالخلافه طهران آورده‌اند و استادان جبه‌خانه و قورخانه پسندیده‌اند و از همان آهن لوله تفنگ و میخ ریزه و سایر اسباب آهن‌آلات بسیار خوب و ممتاز در جبه‌خانه دارالخلافه ساخته شده است.

شماره ۷۰ / پنج‌شنبه ۱۴ شعبان ۱۲۶۸

چون که منظور اعلیحضرت پادشاهی از راه انداختن این روزنامه‌ها در دولت علیه ایران استحضار و آگاهی اهالی ممالک محروسه از احکام

دیوانی و مناصب و مأموریت و عزل و نصب حکام و اخبار داخله و خارجه است در باب انتظام کار روزنامه، به کرات فرمایش ملوکانه فرموده‌اند. لهذا اولیای دولت قاهره حسب‌الاشاره العلیه مقرر داشتند که هر یک از حکام ولایات که تقویت در پیشرفت کار روزنامه‌ها کرده باشند، اسامی آن‌ها به خصوصه در این روزنامه‌ها نوشته شود، از جمله نواب شاهزاده مهدیقلی میرزا در ایام حکومت مازندران در رساندن تنخواه روزنامه و زیاد نمودن صاحبان روزنامه اهتمام نموده‌اند و هم‌چنین نواب مصطفی قلی میرزا در مازندران و عالیجاه میرزا محمدعلی در گیلان و... به محض ملاحظه قبض مباشر روزنامه تنخواه آن را بدون معطلی داده‌اند... اگر هر یک از حکام و صاحب اختیاران ممالک محروسه مانند این اشخاص، تقویت در کار روزنامه می‌کردند هم باعث تربیت خلق و آگاهی آن‌ها و هم نفع دیوان اعلی و انتظام کار روزنامه بود.

شماره ۷۱ / پنج‌شنبه ۲۱ شعبان ۱۲۶۸

گیلان - از قراری که در روزنامه رشت نوشته شده بود، عالیجاهان مرتضی قلیخان سرکرده‌ی نوکر انزانی و فرج‌الله‌خان پسر مرحوم بالاخان، همواره اوقات خود را مصروف انتظام خدمات محوله به خود داشته، دقیقه از خدمت دیوانی غفلت ندارند و امور آنجا به اهتمام مشارالیها در کمال انضباط است.

شماره ۸۵ / پنج‌شنبه غره ذیحجه ۱۲۶۸

گیلان - از قراری که در روزنامه رشت نوشته بودند آن ولایت در نهایت امنیت و نظام و فراوانی و ارزانی است و عموم مردم در رفاه و آسودگی

مشغول دعاگویی ذات اقدس شاهنشاهی می‌باشند. از قراری که نوشته بودند سابقاً در گیلان تکیه‌ی حسینیّه نبوده است، مقرب‌الخان عیسی‌خان والی گیلان در رشت تکیه ساخته و جمیع روزهای جمعه را به تعزیه داری جناب اباعبدالله‌الحسین مشغول بوده و جمیع علما و فضلا و عموم خلق حاضر می‌شوند و بعد از مراسم تعزیه داری مشغول دعاگویی ذات اقدس همایون پادشاهی هستند و سر حد انزلی کمال انضباط و انتظام را دارد عالیجاه میرزا محمدعلی مباشر مهام خارجه گیلان هر ماهی یک مرتبه بجهت رسیدگی به امورات قشون و سایر کارهای دیوانی به انزلی می‌رود و امورات آنجا را نظم می‌دهد و سان مستحفظین سر حد را دیده به قورخانه و غیره سرکشی می‌نماید و مراجعت می‌کند.

ده نفر دزد در شهر و محلات گیلان دزدی می‌کرده‌اند، از اهتمام مقرب‌الخاقان والی گیلان با این‌که به سبب جنگل و درخت گیلان، دزد کمتر به دست می‌آید هر ده نفر دستگیر شده‌اند. سه نفر آن‌ها را سیاست کرده و تنبیه مضبوطی نموده، مابقی را در سر محلات چوب بسیار زده و بعد حکم به حبس نموده و محبوس‌اند.

شماره ۸۸ / پنج‌شنبه ۲۲ ذیحجه ۱۲۶۸

ایسن اوقات اولیای دولت قاهره، حسب‌الاشارة العلیه عالیجاه میرزا عبدالوهاب‌گیلانی را به مستوفی‌گری و سر رشته‌داری گیلان سرافراز کرده و یک ثوب جبه کرمانی هم از جانب اعلیحضرت پادشاهی به رسم خلعت دربارهی عالیجاه مشارالیه عنایت و مرحمت گردید.

شماره ۹۹ / پنج‌شنبه ۱۲ ربیع‌الاول ۱۲۶۹

گیلان - از قراری که در روزنامه‌ی رشت در هفته‌ی گذشته نوشته بودند، حسب الحکم امنای دولت علیه مقرب‌الخاقان عیسی‌خان والی گیلان به اتفاق عالیجاه میرزا محمدعلی مباشر مهام خارجه بجهة انتظام امر سرحد و سان نوکر ساخلوی آنجا، به انزلی آمده و به سر برج بزرگی که آنجاست رفتند و توپچی و تفنگچی را در آنجا با کمال نظام و اسباب و اسلحه تمام سان دیده‌اند و همگی در کمال آراستگی و استعداد بوده‌اند و از امور ولایتی گیلان نیز نوشته بودند که وفور نعمت و فراوانی و ارزانی در آنجا حاصل است و عموم سکنه آنجا از اعالی و ادانی در نهایت امنیت و آسودگی به شکرگزاری و دعاگویی این دولت جاوید مدت علیه مشغولند و سرقت و خلاف حساب به هیچ‌وجه از احدی ناشی و صادر نمی‌شود.

دیگر در روزنامه انزلی نوشته بودند که عالیجاه میرزا فرج‌الله آجودان توپخانه مبارکه، حسب‌الامر اولیای دولت قاهره مأمور ساختن برجی جدید و ریختن نه عراده توپ جدید بود برج بزرگی در کمال خوبی و استحکام در این اوقات به اتمام رسانده و از توپ‌های مزبور هم دو لوله ریخته است، با این‌که اول کار بوده است توپ‌ها با نهایت خوبی صاف و بی عیب ریخته شده است.

شماره ۱۰۲ / پنج‌شنبه ۳ جمادی‌الثانی ۱۲۶۹

نظر به مراتب خدمتگذاری مقرب‌الخاقان عیسی‌خان والی گیلان و ظهور مرحمت ملوکانه دربارہ‌ی او، در روز عید مولود مسعود حضرت خاتم‌الانبیاء صلوات‌الله و سلامه علیه و علی آله الطاهرین، از جانب سنی الجوانب اعلی‌حضرت پادشاهی باعطای یک قبضه شمشیر مرصع از شمشیرهای خاصه معزز و مباهی گردیده و بجهة او انفاذ شد.

شماره ۱۰۵ / پنج‌شنبه ۲۴ ربیع‌الثانی ۱۲۶۹

گیلان - از قراری که در ضمن تحریرات رشت نوشته شده بود، این اوقات ناخوشی وبا در آنجاها حادث شده است و تاریخ کاغذی که از آنجا رسید هفتم ربیع‌الثانی بود و نوشته بودند که اشتداد ناخوشی در اسالم بیشتر بوده است، با این‌که تازه در آنجا حادث شده است جمع زیادی از این ناخوشی مرده‌اند.

شماره ۱۱۰ / پنج‌شنبه ۲۹ جمادی‌الاول ۱۲۶۹

گیلان - از قراری که در روزنامه انزلی نوشته بودند خانه‌ی کربلایی حاجی نام انزلیچی آتش گرفته بوده و باد هم به شدت می‌وزیده است. نوکر ساخلوی انزلی و رعایای آنجا خبردار شده و آتش را خاموش کرده بودند و نگذاشته بودند که به خانه‌های اطراف سرایت نماید و بجز یک خانه، جای دیگر نسوخته بود.

شماره ۱۱۸ / پنج‌شنبه ۲۶ رجب ۱۲۶۹

گیلان - از قراری که در روزنامه رشت نوشته شده بود، مقرب‌الخاقان عیسی‌خان حاکم گیلان که بجهة ملاحظه سان نوکر انزلی بآن حدود رفته بود، به تاریخ چهارم ماه رجب مراجعت نموده است و مدت هفت روز در آن حدود توقف داشته، سان نوکر آنجا را به دقت دیده است و بنا داشته است که پانزده روز در آنجا بماند، به جهت ناخوشی وبا که آنجا حادث شده بوده است زیاده از هفت روز در آنجا نمانده است.

شماره ۱۴۰ / پنج‌شنبه ۲ محرم ۱۲۷۰

گیلان - مقرب‌الخاقان عیسی‌خان حاکم گیلان که بااعیان و اشراف آنجا به

چمن سلطانیه آمده، شرفیاب خاک پای مبارک گردیده بودند، درخور هر یک خلعت مرحمت گردیده، تا قزوین هم ملتزم رکاب همایون شده و از آنجا مرخصی حاصل نموده، معاودت به مقر حکومت خود کرده‌اند.

شماره ۱۵۲ / پنج‌شنبه ۲۷ ربیع‌الاول ۱۲۷۰

از قراری که خبر به دربار دولت علیه رسیده است، هنگام ورود جناب میرزا محمدحسین ایلچی مخصوص به دارالمرز، از جانب مقرب‌الخاقان عیسی‌خان حاکم گیلان لوازم توقیرات و احترامات نسبت به جناب معزی‌الیه و عالیجاه مسیو یرملف که به مهمانداری ایشان مأمور بود و سایر همراهان ایشان از صاحب‌منصبان آن دولت بهیه به عمل آمده و از فرستادن مستقبیلین و یدکهای یراق طلا و رسوم اکرامات سایره، چنانچه رسم دولت علیه ایران است به هیچ‌وجه فروگذار نشده و جناب ایلچی از این معنی کمال رضامندی به اولیای دولت علیه نوشته بوده‌اند و همچنین روز ورود قزوین هم همین طور از جانب مقرب‌الخاقان خسروخان والی رسوم توقیرات و تکریمات به عمل آمده است.

شماره ۱۶۶ / پنج‌شنبه ۸ رجب ۱۲۷۰

گیلان - از قراری که در روزنامه این ولایت نوشته بودند بعد از آن‌که فرمان موقوفی جریمه و ترجمان به آنجا هم رسیده است، در مسجد جامع خوانده و مضامین آن را که مشعر بر کمال رأفت و رحمت ملوکانه درباره‌ی عموم رعایا و برایای ممالک محروسه است، گوش زد خاص و عام کرده‌اند و کمال امیدواری برای اهالی آنجا حاصل شده است و از این حکم معدلت آئین نهایت شکرگزاری و دعاگویی را به عمل آورده‌اند.